

**ALLAH
HİÇ BİR CANLIYI
AÇLIKTAN
ÖLDÜRMEZ!
İNSAN
ÖLDÜRÜR!**

RIZIK

TAKTİR / ÇABA VE GELİR ADALETSİZLİĞİ

**MEHMET KARASAKAL
TARİHÇİ/SOSYOLOG**

**GAZİANTEP
KASIM 2017**

İÇİNDEKİLER

ÖZ	3
GİRİŞ	4
RIZIK NEDİR?	4
A) ER-REZZÂK (CELLE CELÂLÜHÛ)	5
B) İNSANLARIN RIZIK YAKLAŞIMLARI	5
C) RIZIKTA TAKTİR İNANCI (ALLAH ER-REZZÂK) VE ÇABA (ÇALIŞMA/GAYRET)	7
D) RIZIK ECEL İLİŞKİSİ	10
E) DÜNYADA GELİR ADALETSİZLİĞİ	11
F) RIZIK HIRSIZLIĞI, KAÇAKÇILIĞI, TEHTİDİ	13
G) KAPİTALİZM, KOMİNİZM / SOSYALİZM VE RIZIK	15
H) RIZIK İÇİN DÜNYA/AHİRET DENGESİ	17
SONUÇ	20
EK	23
İSLAM BÜYÜKLERİNİN RIZIK SÖZLERİ	23

ÖZ

Bismillahirrahmanirrahim

Er-Rezzâk olan Allah, kullarından dilediğine dilediği ölçüde rızık verir, rızıkı tayin edici olan yalnızca Kendisidir. Rızıkın Allah'tan olduğuna inanmak imanın gereğidir. İnsanoğlu ezelden kendisine Rabbi tarafından münasip görülen rızıkın muhatabıdır, tamamını elde etmek için çalışıp, çabalayıp, gayret göstermesi gerekmektedir. Fazlasını ise hiç bir hal ve şartta, güç ve imkânla rızık edinme şansı yoktur, ama gayrimeşru olarak, başkalarına haksızlık veya adaletsizlik yaparak elde etme ihtimali vardır. Biriktirdiği, faydalanmadığı, başkasına ait olanı elde ettiği mal ve mülk, rızık olmadığı gibi hesabının kendisinden sorulacağı ve mirasçısına ait olan sıkıntılı bir emanettir. Allah hiç kimseyi, böyle bir ahmaklığa, borçlanmaya düşürmesin. Unutmayalım Allah'ın bize verdiklerinden sorumluyuz ki Allah (CC) bize bunu şu yüce sözleriyle hatırlatıyor: **“Mallarında (yardım) isteyen ve (iffetinden dolayı isteyemeyip) mahrum olanlar için bir hak vardır.”** (51/Zâriyât 19)

Rızık nasibin olandır. Sen bunu helal yolla elde edebileceğin gibi Allah muhafaza haram yolla da elde edebilirsin. Miktarı değişmeyen kismetine hangi yolla gideceğine sen karar verirsin. Ama hesabını da sen vereceksin. Rızıkta aracı olanlar ile rızıkı vereni karıştırmamak da ayrı bir İmani sorumluluktur. İnsan çalışırken patrona, ustaya, kuruma, iş sahibine kul köle olmamalıdır. İşini layığıyla yapmalı, hakkını vermeli, gerektiğinde çok çalışmalı ama asla rızıkın kaynağından, nerden, kimden geldiğinden bihaber olmamalıdır.

Dünya, geçimlik olmalıdır, araç olmalıdır, yol olmalıdır; kalıcı değildir, amaç değildir, menzil değildir. Allah bu dünyadaki rızıkı ömre göre taksim etmiştir. Bu ömrü de Allah yalnızca kendisine kulluk etmek için vermiştir. İnsanoğlu rızık için değil, Allah'ın rızasını kazanmak için yaşamalıdır. Çünkü rızıkta kefil olan er-Rezzâk'tır. Rızıkın azlığı veya bolluğu insanı Allah'a karşı asi veya müşrik etmemelidir. Sabır ve şükür, Allah'a karşı kulluğunu yerine getirmede, insanın kardeş iki haliyet-i ruhiyesi olmalıdır.

İnsan geçinmek için başkalarını geçme hastalığına kapılmamalıdır. İnsanlar, gelir adaletliğinin korelasyonunu yaşama tutunmada mutlak gelir eşitliği ile asgari bir değerde tutmalıdır. Dünyada hiç kimsenin açlıktan, susuzluktan, beslenme ve barınma yetersizliğinden kaynaklı bir ölüm sebebinin olmaması gerekmektedir. Aksi bir durum Allah'a, Resûlüne, Kitabına karşı gelmektir, İslam'ı istismar edip hiçe saymaktır.

Yeryüzünü bize mescit kılan Rabbülaemin, dünyanın hiç bir döneminde eşine rastlanmayan bir fedakârlık temsili olan Ensar, **“İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız!”** diyen peygamber ve Kur'an-ı Kerim dini olan İslam'da birilerinin açlıktan ölmesi hiçbir lisanla izahı mümkün olmayan bir durumdur. Buradan anlayacağımız üzere; kıtlık, bozgunculuk ve zulümün yol açacağı ölümlerin panzehiri; zor bir durumda hicret, insanlarla koşulsuz ekmeğini hatta herşeyini paylaşmak, mümin olarak birbirini sevmek.

İnsanlar, öleceğini unutmaz rızıkını da Allah'tan bilirse ne kimseye köle olurlar ne de mutsuz.

GİRİŞ

Bismillahirrahmanirrahim

Kur'an-ı Kerim'de rızık konusu yaklaşık 46 farklı surede 122 ayette geçmektedir. Rızık, herkesimden herkesin anlayabileceği açıklıkta ve düzeyde defalarca açıklanıp tekrar edilmiş olmasına rağmen İslâm'da belki de en az bilinen, en az iman edilen ve pek de gündem olmayan ama önemi çok çok yüksek olan bir mevzudur. Rızık ile şirk o kadar içi içe geçmiş ki insanların çoğu, şehadet ettikleri halde, namazlarını kıldığı halde, oruçlarını tuttuğu halde, hacca gittiği halde zekat verme ile birlikte imanları bozulmaya başlıyor, rızık konusunda ise olay çok daha vahim yerlere ve sonuçlara varıyor. Yani imanla para bir arada çok zor oluyor. Rızık konusunda üç önemli tehlike vardır: Biri haram yoluyla rızıklanmak, diğeri rızıklandığı yeri kutsayarak rızık kapısıyla şirke girmek, üçüncüsü de biriktirdiği malı mülkü kimseyle paylaşmayarak, rızık, sadaka, tasadduk ve infaktan nasibini almamaktır.

RIZIK NEDİR?

Rızık, dini bir terimdir. Kısmet/nasip kavramlarının içinde de kullanılır. Kur'an-ı Kerim'de rızık, dünyaya ve ahrete ait devam eden bir bağış, canlılara nasip olan şey, faydalanılan gıda olarak geçmektedir. Sözlükte "azık, yenilen, içilen ve faydalanılan şey" anlamına gelen rızık, terim olarak, "yüce Allah'ın, canlılara yiyip içmek ve yararlanmak için verdiği her şey" diye tanımlanır. Genel tanıma göre rızık, helâl olan şeyleri kapsadığı gibi, haram olanları da kapsamaktadır. Bununla ilgili ayette: **"Artık Allah'ın size verdiği rızıktan helâl ve temiz olarak yiyin..."**(16/Nahl 114) buyrulur, helâl yenilmesi emredilmiş, haram olanlar yasaklanmıştır. Rızık, elde edinme şekline göre helal/haram olabileceği gibi Allah'ın bizzat haram kıldığı şeylerin tüketilip/tüketilmemesine göre de helal/haram olabilmektedir.

Yenilip içilen, kullanılan ve faydası görülen şeylerin hepsi rızıktır. Yiyip içilmezse, kullanılmazsa ve faydası görülmezse, bizim malımız ve mülkümüz olsa da rızka dâhil değildir. Resûlullah *Sallallahu Aleyhi ve Sellem*, ashabına: - **"Hanginize mirasçısının malı, kendi malından daha sevimlidir?" diye sordu. Onlar: -Ey Allah'ın Resûlü! Hepimiz malımızı her şeyden fazla severiz, dediler. Hz. Peygamber (SAV) : -"Kişinin kendi malı hayır yaparak önceden gönderdiği; mirasçısının malı ise, harcamayıp geriye bıraktığıdır!"** buyurdu. (Buhârî, Rikak 12; Ravi, İbni Mes'ûd (RA). Rızık denince genelde yiyecek şeyler anlaşılır. Ev, giyim eşyası, kullandığımız ve faydalandığımız her mal rızıktır. Kendisinin faydalandığı her şey rızıktır. Hatta haramdan kazanılsa bile rızıktır. Her canlının muhakkak bir rızık vardır. Rızık bittiği yerde ölüm vardır. Ölüm ile rızık ard ardadır, biri geldiğinde diğeri gider. Hadisi Şerifte Resûlullah (SAV), **"Allah'tan korkun, istediğiniz şeylere kavuşmak için, iyi sebeplere yapışın. Kötü sebeplere yanaşmayın! Hiç kimse, takdir edilen rızıkına kavuşmadıkça ölmez.** (Hakim) Yine başka bir Hadiste, **"Eceliniz sizi nasıl takip ederse, rızığınız da öylece takip eder. Rızık için sıkıntı çekerseniz, Allahü Teâlâ'nın emrine uygun hareket edin.** (Taberani)

A) Er-REZZÂK (Celle Celâlühû)

Esmâü'l-hüsnâda geçen, Allah'ın nimet veren olduğunu ifade eden 99 isminden biridir. Rızıklandırılan, yaratılmışlara ihtiyaç duydukları; her türlü yiyecek içecek, giyecek ve kullanacak maddi şeyler ile ruhun ve kalbin gıdası olan iman duygusu gibi manevi ve buna bağlı olan diğer her şeyi ihsan eden demektir. Allah, Rezzâk sıfatıyla kuluna taksim ettiği rızık, kulunun günahlarına rağmen de olsa yaşadığı sürece kesmez. Bu dünyada "Rahmân" ismiyle herkese ve her canlıya tüm mahlûkata ayırt etmeksizin rızıkını verir. Ama ahrette, "Rahim" sıfatıyla yalnızca kendisine iman eden ve rızasına uygun hareket edenleri gözetir. Rızık bir tek Allah verir, bu konuda kimse O'na ortak yapılmamalıdır. Ayette buyurduğu gibi: **"O, yeri sizin için döşek, göğü de bina yapan, gökten su indirip onunla size rızık olarak çeşitli ürünler çıkarandır. Öyleyse siz de bile bile Allah'a ortaklar koşmayın."** (2/Bakara Suresi 22)

"Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yeyin, eğer siz yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız O'na şükredin." (2/Bakara Suresi 172)

Alim bir zata sormuşlar: -Ahmağın bol rızıklar içinde, akıllı adamın darlık içinde olmasının hikmeti nedir? Şöyle cevap vermiş:
-Allah, kendini bildirmek için böyle yapmıştır. Zira her akıllı rızıklanırsa ve her ahmak mahrum olsa, herkes akıllıyı, aklının rızıklandığını sanacaktır. Bunun aksini görünce, rızık verenin başkası olduğu (el- Rezzâk olan Allah olduğu) bilinir.

Bir Hadîs-i Kudside, Resûlullah Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlardır: **Allah Teâlâ, Âdemoğlunun rızıkları ile vazifeli olan meleklerle şöyle buyurur: "Herhangi bir kulu, bütün tasa ve düşüncesini tek bir şeye (yani Rabbine) teksîf (yoğunlaştırmış) etmiş bir hâlde bulursanız, ona göklerin ve yerin rızıkını garanti edin! Herhangi bir kulu da adaletle (istikâmetten ayrılmayarak) rızık ararken bulursanız, ona iyi davranın ve (yolunu) kolaylaştırın!.." (Ravi, Ebû Hüreyre, 75 Kudsî Hadîs'in Tercüme ve Şerhi, Ahmed eş Şerebası,**

B) İNSANLARIN RIZIK YAKLAŞIMLARI

İslâm ile ilişkisine ya da İslâm'a bakışına göre değişik kesimlerin rızık tanımlaması ve açıklamaları farklılık göstermektedir. Rızık olan bakış açıları insanları belirli gruplarda kategorize etmektedir. Bu durumun temel sebebi ise rızık elde edilmesinin bireyin çabasına ve sebeplere bağlanılmış olmasıdır. Bu durum iman düzeyine veya noksanlığına göre suiistimal edilmiş ve rızık kaynağının nereden geldiği hususu, müminler haricinde, diğer insanlar arasında farklılık göstermiştir:

Kafirler: Allah'ı ve O'nun gönderdiği dini inkar edenler, "rızık yalnız çalışmaktan geldiğine inanırlar."

Müşrikler: Allah'ın varlığını kabul ettiği halde O'na ortak koşanlar veya ondan başka ilahların olduğunu savunanlar, "rızık hem Allah'tan, hem de çalışmaktan geldiğini sanırlar."

Münafıklar: Allah'ı bilip, Müslüman olmadığı halde menfaati için görüntüde Müslüman taklidi yapanlar, "rızık Allah'tan geldiğini bilir; ama rızık verir mi vermez mi endişe içindedirler."

Fasıklar: Müslüman olduğu halde haram işleyen, günah işlediği bilinen, açıktan günah işleyenler, "rızık Allahü Teala'dan geldiğine inanır ama, çalışırken Allah'a âsi olurlar."

Salih müminler: Rızkın yalnızca Allah'tan geldiğine inanırlar. Çalışmanın, sebebe yapışmak olduğuna inanır. Çalışırken, Allahü Teala'ya asi olmaz, haram işlemez. Kendilerine verilmiş olan rızkı elde etmenin çabası içerisindeyler.

“O, yeri sizin için döşek, göğü de bina yapan, gökten su indirip onunla size rızık olarak çeşitli ürünler çıkarandır. Öyleyse siz de bile bile Allah'a ortaklar koşmayın.” (2/Bakara Suresi 22)

“Bilmediler mi ki, Allah rızkı dilediğine bol bol verir ve (dilediğine) kısar. Şüphesiz bunda inanan bir toplum için elbette ibretler vardır.” (39/Zümer 52)

Eksiksiz ve tam kelimelerin sahibi olan Allah'ın ayetlerini tefekkür ettiğimizde sanırım anlaşılmayan bir şey kalmamaktadır. Bir mümin, rızkın Allahtan geldiğine, şüphesiz ve tam bir imanla inanmak zorundadır. Rızkı verende, eksiltecek olan da arttıracak olan da yalnızca Allah'tır. Eğer birey bu imanla rızık konusuna bakarsa rızkının tek bir kaynaktan geldiğini bilir ve yalnızca Allah'tan ister, kimseye bel bağlamaz, minnet etmez ve kimseyi Allah'a ortak etmez.

Bir kimse, Allahü Teâlâ emrettiği için çalışır, rızkını helal yoldan ararsa, ezelde belli olan rızkına kavuşur. Bu rızık, ona bereketli olur. Bu çalışmaları için de sevap kazanır. Eğer, rızkını Allahü Teâlâ'nın yasak ettiği yerlerde ararsa, yine ezelde ayrılmış olan o belli rızka kavuşur. Fakat bu rızık ona hayırsız, bereketsiz olur. Rızkına kavuşmak için kazandığı günahlar da, onu felaketlere sürükler.

Hz. Ali (R.A.)'nın başına gelen bir hırsızlık olayı bu durumu çok güzel açıklıyor:

Hz. Ali (R.A.), namaz kılmak için mescide gittiğinde devesini halinden fakir olduğu anlaşılan bir gence emanet etmiş. Namazı edâ edip döndüğünde, devenin yerinde olmadığını, yularsız başıboş dolaşmakta olduğunu görmüş. Üstelik emanetçi bıraktığı genç de etrafta gözükmüyordu. Bunun üzerine Hz. Ali (R.A.) yeni bir yular almak için çarşıya gitmiş ve kaybolan yuların biraz önce bir genç tarafından 10 dirheme bir tüccara satıldığını öğrenmiştir. Hz. Ali (R.A.) 10 dirhemi satıcıya verip yularını geri alırken bize adeta bu konuyu özetlemiştir : *“ O gence yazıklar olsun! Ben bu parayı, deveme baktığı için ona verecektim. Ama o acele etti, helâl rızkını harama çevirdi.”* Buyurdu.

Bir Hadisi Şerifte Resulullah (SAV) şöyle buyurmuştur: **“Ey insanlar, Allah'tan korkun ve rızkınızı aramada güzel yol tutun! Çünkü hiç bir kimse, rızkını ele geçirmeden ölmez. O halde Allah'tan korkun ve rızkınızı güzel yollarla elde edin, helali alın, haramı terk edin!”** (İbni Mace)

Resûlullah *Sallallahu Aleyhi ve Sellem*, Ezd kabilesinden İbni Lütbiyye denilen bir adamı zekât toplamak üzere görevlendirmişti. Bu zât vazifesini yapıp Resûlullah'ın huzuruna gelince: Şu mallar sizindir, şunlar da bana hediye edilenlerdir, dedi. Bunun üzerine Resûlullah *Sallallahu Aleyhi ve Sellem* minberde ayağa kalktı ve Allah'a hamd ü senâdan sonra şöyle buyurdu:

“Size söyleyeceğime gelince: Allah Teâlâ'nın benim idareme verdiği işlerden birine sizlerden birini görevli tayin ediyorum, sonra da o kişi dönüp geliyor ve bana diyor ki: Şunlar size ait olanlardır; şunlar da bana hediye edilenler.

Eğer o kişi sözünde doğru ise, babasının veya anasının evinde otursaydı da kendisine hediyesi gelseydi ya! Allah'a yemin ederim ki, sizden biriniz haksız olarak bir şey alırsa,

kıyamet gününde o aldığı şeyi yüklenmiş vaziyette Allah'ın huzuruna çıkar. Ben sizden herhangi birinizin, Allah'ın huzuruna böğüren bir deve veya bir inek yahut da meleyen bir koyun yüklenmiş vaziyette çıkacağınızı kesinlikle bilemem."

Sonra Resûlullah koltuklarının altının beyazı görülecek kadar ellerini yukarıya kaldırıp: **"Allahım! Tebliğ ettim mi?"** buyurdu. Ravi: Abdurrahman İbni Sa'd es-Sâidî (RA), (Buhârî, Zekât 3, Hibe 17; Müslim, İmâre 26-27.)

C) RIZIKTA TAKTİR İNANCI (ALLAH er-REZZÂK) VE ÇABA (ÇALIŞMA/GAYRET)

İnsanlar, sağlam bir imanla, ihlasla, Allah Azze ve Celle'nin Rezzâk olduğunu kabul ettikten sonra meselenin sorunlu ve en önemli kısmı hal olmuş demektir. Rızkın kaynağı tartışmasız Allah'tandır. Onu arayıp, bulmak, sebeplere bağlanmak, kulun çalışması ve çabasındandır. Rızık hiç değişmez, azalmaz ve çoğalmaz. Allah'ın taktir ettiği ne ise odur. Rızkın değişmezliği miktarı, kulun çabası ölçüsündeki karşılığıdır. Allahın taktiri ölçüsünde rızık, kiminde artar kiminde azalır, buna Allah'dan başka kimse vekil değildir.

Anneniz, sizin için çok güzel yemekler ve içecekler hazırlamış, çaba sarf etmiş. Ama annenizin kullandığı malzemelerin her biri de başka birinin çabasıyla üretilmiştir. Oysa, o üretilen malzemelerin her biri Allah tarafından birer tohum olarak yoktan var edilmiştir. O tohum ve bütün canlılar için hava, yağmur, güneş, toprak bütün canlıların hizmetine verilmiştir. Her yerde, Allah'ın rızkı dizayn ettiği mütemadiyen görülmektedir. Tarladaki buğday başağı çaba olmadan, ekim/hasat olmadan, sofraya çok güzel bir pilav olarak gelebilir miydi? Gökten gelen kar/yağmur olmasa soğuk bir bardak su olur muydu? Dağ başındaki bir inek, yetiştirilip beslenmese, sütü sağılıp mayalanmasa masada bir kase yoğurt olur muydu? Çaba, çalışmaktır, irade göstermektir. Peki neyin çabası? Allah'ın verdiği rızka ulaşma, elde etme çabası. Öyle ya Anne sizi sofraya davet etmiş. Şimdi çaba sırası sizde. Gittiğinizde tükettiğiniz ölçüdeki nimetler sizin rızkınız, nasibiniz. Gitmezseniz bu rızıktan mahrum kalırsınız. Tıpkı, Efendimiz Hz. Muhammed (SAV) ile bir Yahudi arasında geçen şu meselde olduğu gibi:

Bir gün Peygamber Efendimizin (SAV) yanına bir Yahudi gelir ve elindeki ekmeği göstererek "Senin anlattığına göre bu şimdi benim nasibim mi oluyor?" (Yahudi'nin niyeti Efendimizi (SAV) zor durumda bırakmak, incitmektir. Efendimiz (SAV) "nasibin" dese ekmeği atacak ve "bak nasibim değilmiş" diyecek, "nasibin değil" dese ekmeği yeyip "bak nasibimmiş yalan söylüyorsun (haşa)" diyecek.)

Allah Resulü (SAV) hepimize de işaret olacak çok manidar bir cevap veriyor: **"YERSEN NASİBİN, YEMEZSEN NASİBİN DEĞİL"**

Kulun elde ettiği; meyve, sebze, tuz, yağ, yemek ve içecekler çabadır, çabanın ürünüdür. Onlarca bin dönüm araziniz olsa ekmezseniz hasat elde edebilir misiniz, ektikten sonra da ambarınıza ne gireceğini siz bilebilir misiniz? Öyle ki elde edilen ürünün miktarı ve kalitesi de Allah'ın taktiridir. Buradaki temel ayırım dikkate alınarak Allah'ın verdiği rızık ile kulun çabası karıştırılmamalıdır. Çok çalışmayla çok kazanılacağı çıkarımı yapılmamalıdır. Aynı şekilde evden çıkmadan, çalışmadan, yorulmadan kendisine taksim edilen rızkın ayağına geleceği de beklenmemelidir. Hz. Ömer (RA) bu durum için diyor ki: Sakın oturduğunuz yerde, "Allah'ım rızkımı ver" deyip oturmayın. Biliyorsunuz ki gök ne altın yağdırır ne de gümüş. Burda makul bir ölçü var bu unutulmamalıdır. Müslümanlar için imanın en güçlü hâli olan tevekkülün ön koşulu da çalışmak, çabalamaktır, kendi yapabileceklerin tamamını eksiksiz

yerine getirmektir. Tembel, gayretsiz, iradesiz bir işte tevekkül matematik diliyle işlem hatasıdır. Bir âyet meali şöyledir: **“ Ve insana kendi gayret ve çalışmasından başka bir şey yoktur.** (53/Necm 39) Bu insanların hayır adına elde edecekleri her şey için geçerlidir.

Hız. Musa'nın asasını taşla vurma çabasıdır, sebebe tutunmadır; kavmi için 12 pınar suyun çıkması Allah'ın vermiş olduğu rızıktır. (7/A'râf Suresi 160) Allahın verdiği, taktir ettiği rızık edinmede çaba insanın yeteneği, ilmi, bilgisi, mesleğidir. Rızık hazır hale nasıl getirdiğini Allah (C.C.), ayetinde: **“(Allah veryüzünü yarattıktan sonra) Üzerine sarsılmaz dağlar yerleştirdi, orayı (sayısız nimet ve) bereketlerle donattı. Rızıkları da herkesin isteyen herkesin arayınca bulacakları bir şekilde (önceki iki gün ile birlikte toplam) dört günde taktir etti.”** (41/Fussilet 10)

Bir cümle İslam dünyasının her ferдинin ilk sıradaki ve en önemli sorunu rızık telaşesi ve kaygısıdır. Rızık kapısı birçok Müslüman için maalesef şirk kapısına dönüşmüş durumdadır. Çünkü insanların çoğu kendisine ait işe işinin, çalışan ise patronunun, patron ise sermayesinin, memur ise devletin, birlikte çalıştığı var ise ortağının hatta bir yerden sonra doyumsuzluğuyla, hırsıyla kendinin kölesi ve kulu olmuş hale gelmektedir. İş olmazsa, patronunu memnun etmezse, ortağı gibi olmazsa, devlete memur olmazsa, hatta kendisi olmazsa bu işlerin hiçbiri olmayacak, geliri, kazancı kesilecek, kesata uğrayacak ve böylece rızıkını kaybetmiş olacak zannı vardır. Kendince zaten rızık; işi, patronu, devleti, ortağı, özelde de yalnızca kendi zeka ve çabası veriyor. Tıpkı Mısır'da Firavun ve halkının başına iyilik geldiği zaman, “Bu bizimdir, biz çalışıp kazandık” demeleri, bir kıtlık veya bela geldiğinde de Hz. Mûsâ'nın ve ona inananların yüzünden geldiğini söylemeleri gibi. (Bakınız: 7/A'râf 130,131) Kazanç iyi ve bol olduğu zaman, işler tıkrında olduğu zaman, paralar/mallar üst üste yığıldığı zaman, mevki makamlar sürekli arttığı zamanlarda, her şey yolunda iken bütün bunların sebebi; iş, patron, devlet, kurum, ben; bütün bunların mimarı ben, ben hak ettim, ben kazandım. İşler tersine gidince, zarar edince, batınca, işten/memurluktan kovulunca bu Allah'tan. Tam da Hz. Ömer (R.A.)'nin cahiliye döneminde yaşadığı ve aklına her geldiğinde gülümsediği mevzu gibi: “ Biz tapınmak için helvadan putlar yapardık, sonra acıkınca da onları yemeye başladık.”

Rızık Allah'tan bilmek ve tek rızık vericinin Allah olduğuna iman etmek bazılarında yanlış anlamalara sebep oluyor. Allah zaten rızıkımı verecek, benim o zaman bir şeyler yapıp, çalışıp uğraşmama gerek yoktur, mantığı arıza bir durumdur. Düşünün Peygamberlerin hepsinin bir işi bir mesleği bir geçimi vardı. Allah, onları peygamber seçti diye rızıklarını onlara dahi gökten zahmetsiz ve dilediklerince indirmede. Çalışıp, çabalayıp üretmekten onları men etmedi. Bilakis her bir peygambere bir rızık kapısı, meslek nasip etti; kimisi, terzi, marangoz, çiftçi kimisi de bizim peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (SAV) gibi çobandı, tüccardı. Efendimiz'in (SAV) çok zengin olduğu dönemlerde oldu ki bütün malını her defasında Allah rızası için infak ediyordu. Buna rağmen peygamberimizin (SAV), ömrü hep sıkıntılarla geçmiş, defalarca aç kalmış, açlıktan uyuyamadığı geceler olmuş. Allah, Resulüne istese her öğün cennet sofralarını donatmaz mıydı? (Hz. Meryem'e mihrabında ikramda bulunduğu gibi.) Ama burada adeta düşünenler için bir öğüt, bir ders vardır.

Efendimiz (SAV), Müslümanları çalışmaya, çalışkan olmaya, üretmeye teşvik etmiştir. Kendisi aynı zamanda bir tüccar olarak bizi ticaret yapmaya teşvik etmiştir. Unutmayalım çalışmayan muhtaç olur, başkasına el açma zorunda kalır, tembelliği rızıkının erişimine mani olur. Mesela, sabah erkenden işe giden bir genci, sahabeden bazıları eleştirince Peygamber

Efendimiz (SAV) şöyle buyurdu: **“Öyle söylemeyiniz! Eğer kimseye muhtaç olmamak, ana babasını ve aile efradını muhtaç etmemek için işine gidiyorsa, her adımı ibadettir. Eğer kazanacağı para ile öğünmek, keyf sürmek niyetinde ise, şeytanla beraberdir.”** (Taberani) Peygamber efendimiz, Hazret-i Muaz ile müsafaha (tokalaşma) edince buyurdu ki:

- **Ya Muaz, ellerin nasırlaşmış.**

- Evet ya Resûlulallah, kazma elimde toprakla meşgul oluyor ve bu sayede çoluk çocuğumun nafakasını kazanıyorum.

Fahr-i kâinat efendimiz, Hazret-i Muaz'ı öpüp buyurdu ki:

- **Bu eli cehennem yakmaz.** (Tibyan)

Bakın Allah Azze ve Celle ne diyor: **“Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızık Allah’a ait olmasın. Her birinin (dünyada) duracakları yeri de, (öldükten sonra) emaneten konulacakları yeri de O bilir. Bunların hepsi açık bir kitapta (Levh-i Mahfuz’da yazılı)dır.”** (11/Hud 6) Hud Suresinin 6. Ayetinin ilk cümlesi, **“Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızık Allah’a ait olmasın.”** olan ayet bize, bırakın bir insanın, hiç bir canlının aklıktan ölmeyeceğinin, Allah tarafından garanti altına alındığını, kulunun hatta bütün canlıların rızıkına Allah’ın kefil olduğunu bildirmektedir. Hz. Ömer (R.A.) anlatıyor: Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: ***“Eğer siz Allâh’a gereği gibi güvenseydiniz, (Allah), kuşları doyurduğu gibi sizi de rızıklandırır. Kuşlar sabahları kursakları boş olarak çıktıkları hâlde akşam doymuş olarak dönerler.”*** (Tirmizî, Zühd, 33) Bu hadîs-i şerîf, Cenâb-ı Hakk’a sığınıp O’na lâyıkiyla tevekkül edebilen bir kulun, rızıkını temin hususunda, nasıl bir ilâhî yardıma nail olacağını ifadesidir.

Allah Teala evrende hiç bir şeyi sebepsiz yaratmamıştır. Aynı ilke rızık konusunda da geçerlidir. Her türlü varlığı bir birinin yaşamına ve idamesine sebep teşkil edecek şekilde birbirine ve belli bir yere kadar çabasına bağlı kılmıştır. Allah’ın yarattığı sistemde kimse kimsenin alternatifi değil bilakis bir birinin tamamlayıcısıdır. Dünyadaki doğal yaşamın döngüsüne bakıldığında her yerden bu mucizevi ilişki sistematüğini görmek mümkündür. Arıların çiçeklere, çiçeklerin meyvelere, meyvelerin insanlara aktardığı yaşamsal nimetler, rızıklar örneğinde olduğu gibidir.

Allah Azze ve Celle rızık tayin edici tek otoritedir. Ayette bize : **“Bilmediler mi ki, Allah rızık dilediğine bol bol verir ve (dilediğine) kısar. Şüphesiz bunda inanan bir toplum elbette ibretler vardır.”** (39/Zümer 52) Bu ayette, rızık Allah tarafından kısılanlar kısmında, insanın aklına Sultan II. Mahmud ile Tıkandı Baba’nın meseli gelmektedir:

Sultan Mahmud tebdili kıyafet şehri gezerken yolu bir çayhaneye düşer. Yaşlı çaycıya herkesin "Tıkandı Baba" diye hitap ettiğini duyunca ilgisini çeker, bu lakabın nereden geldiğini sorar. Tıkandı Baba, başlar anlatmaya:

-Bir gece rüyamda gürül gürül akan çeşmeler gördüm. Birisi iyi akmiyordu "Bu kimin?" diye sordum, "Senin" dediler. "Mademki bu çeşme benim" diyerek daha iyi akması için yerden bulduğum bir çubukla açmaya çalıştım. Çubuk içinde kırıldı, su hiç akmaz oldu. İşte bu rüyamı komşulara anlatınca, adımız "Tıkandı Baba"ya çıktı.

Sultan Mahmud, oradan ayrılırken vezirine:

-Bu adama bir ay boyunca her gün bir tepsi baklava gönderin. Her dilimine de bir altın yerleştirin! Diye talimat verir.

Ertesi gün baklava gelir. İhtiyar çaycı:

-Baklavayı satayım da üç beş kuruş kazanayım diye düşünür.

O arada gördüğü bir Yahudi baklavayı rayiç fiyattan daha aşağı alır. Yerken de altınları görür. Yahudi bir şeyler anlamaya çalışır. Ertesi günü çaycıyı görüp -Sana baklava getiren olursa ben yine daha yüksek fiyattan alırım diye de tembihler. Ve Yahudi her gün fiyatı artırarak almaya devam eder. Çaycı da, "iyi para kazanıyorum" diyerek baklavaya hiç dokunmadan satar.

Bir ay sonra, baklava getirme işi biter. Sultan:

-Şu çaycıyı bir ziyaret edeyim de ahvalini göreyim diye yola koyulur. Sultan Mahmud bu sefer padişah olarak, çaycının yanına gelir. Çaycıda bir değişiklik olmadığını anlayınca:

-Baklavaları ne yaptın?" diye sorar. O da:

-Hiçbirini yemeden sattığını söyler. Bu sefer onu bir kenara çeker ve asıl kimliğini söyleyerek hazineden bir miktar altın vermek üzere, saraya davet eder. Çaycı şaşkındır! Birlikte saraya giderler. Sultan:

-Şu küreği al, altınlara daldır, ne kadar dolarsa hepsi senindir, der. Çaycı heyecanla küreği daldırır. Fakat o da ne! Küreği heyecandan ters tutmuştur, üstünde düşmeye yakın takılmış yalnızca bir altın vardır. Sultan:

-Baba senin buradan da nasibin yok, sen bizim şu askerlerle beraber git onlar sana ne yapacağını anlatırlar demiş ve askerlerden birini çağırmış:

-Alın bu adamı Üsküdar'ın en güzel yerine götürün ve bir tane taş beğensin. O taşı ne kadar uzağa atarsa o mesafe arasını ona verin demiş.

Padişahın adamları 'peki' deyip adamı alıp Üsküdar'a götürmüşler.

-Baba hele şuradan bir taş beğen bakalım, demişler. Baba, "niçin?" demiş. Askerler:

-Hele sen bir beğen bakalım demişler. Baba şu yamuk, bu küçük, derken kocaman bir kayayı beğenip almış eline. Ne olacak şimdi demiş. Asker:

-Baba sen bu taşı atacaksın ne kadar uzağa giderse o mesafe arasını padişahımız sana bağışladı demiş. Adam taşı kaldırmış tam atacakken, ayağı kaymış, taş elinden kayıp başına düşmüş. Adamcağız oracıkta ölmüş. Askerler hemen durumu Padişah'a haber vermişler. İşte o zaman Sultan II. Mahmud tarihe geçen o meşhur sözünü söylemiş:

-Vermeyince Mabud, Neylesin Mahmud!

D) RIZIK ECEL İLİŞKİSİ

Rızık ile ecel, hem değişmezliği bakımından hem de her bireyde bir birinden farklılık göstermeleri bakımından birbiriyle paralellik gösterir. Rızık ve ecel, kaderin en güzide iki tecellisidir. Rızık, anne rahminden ecel vaktine kadar devam eder. Rızık devam ettiği müddetçe de kimsenin eceli gelmez. Şunu söyleyebiliriz; insan öldüğü için rızık kesilmez, rızık kesildiği zaman ölür. Çok çalışmak, zeki ve becerikli olmak insanın rızıkını arttırmaz; kendini korumak, sağlığına dikkat etmekte insanın ömrünü arttırmaz. Ama rızıkta ulaşma sebepleri, yolu, çabası rızıkın helalliğini, temizliğini; sağlığına dikkat etme ve kendini koruma davranışları da ömrün kalite ve bereketini sağlama açısından çok önemlidir. Birçok Rızık/Ecel ayetinden birkaçı okunduğunda bu durum açıkça görülmektedir.

"Allah, dilediğine bolca rızık bahşeden ve (dilediğine de rızık) sınırlı ölçüde verendir. (Dolayısıyla sahip olduğu nimetlerden dolayı hiç kimsenin bir başkasına üstünlük tasalamaya hakkı yoktur.) Onlar dünya hayatıyla şımardılar. Oysa dünya hayatı ahirete nazaran bir yol azığından başka bir şey değildir." (13/ Ra'd 26)

"Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur. Dilediğine rızık bol verir ve (dilediğine) kısar. Şüphesiz O, her şeyi hakkıyla bilendir." (42/Şûrâ 12)

“Allah, kullarına (tümüne birden) rızkı bol bol verseydi, yeryüzünde mutlaka azgınlık ederlerdi. Fakat O, rızkı dilediği ölçüde indirir. Şüphesiz O, kullarından hakkıyla haberdardır ve onları hakkıyla görendir.” (42/Şûrâ 27)

“Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri gelince ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.” (7/A'râf 34)

“Hiçbir ümmet, kendi ecelinin önüne geçemez, onu geciktiremez de.” (23/ Mu'minûn 43)

Bu konuda Peygamber Efendimiz (SAV), **“Ey insanlar, Allah'tan korkun ve rızkınızı aramada güzel yol tutun! Çünkü hiç bir kimse, rızkını ele geçirmeden ölmez. O halde Allah'tan korkun ve rızkınızı güzel yollarla elde edin, helali alın, haramı terk edin!”** Buyurmuştur. (İbni Mace)

E) DÜNYADA GELİR ADALETSİZLİĞİ

Eğer dünyanın herhangi bir yerinde bir insan hatta bir canlı açlıktan veya susuzluktan ölmüş ise bilin ki bu tıbben ölüm sebebidir, gerçek ölüm sebebi cinayettir. Onu aç ve susuz bırakan, ekmeğini, suyunu, rızkını elinden alan, çalan ve bu nimetlerden yoksun bırakan bir katildir. Acıdan ölen ise o katilin kurbanıdır. Katilin suçu, cana kast yâda kasten adam öldürmedir. Ama kimse sanmasın bu dava burada kapanacaktır, aslında adil bir düzen olsa burada da kapanmayacak çünkü bu kamu davasıdır. İmam Caferi Sâdık'ın dediği gibi, “bizzat hakimin kendisinin şahit olacağı o büyük mahkemede”, Allah elbette bütün mazlumların hesabını kimine bu dünyada kimine de her iki dünyada soracaktır. Allah Azze ve Celle, bu rızık hırsızlarının yaptığını yanına bırakmayacaktır. Hz. Ali (R.A.)'nin deyimiyle “Mazlumun zalimden öcünü alacağı gün, şüphesiz zalimin zulmettiği günden daha çetin olacaktır.” Ve Allah'a yemin olsun ki öyle olacaktır inşaAllah.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre dünyada her gün 30 bin, yılda 10 Milyonu aşkın insan açlıktan ölmektedir. Dünyada yaklaşık 1 Milyar insan açlık sorunu yaşamaktadır. İçecek suya erişimi olmayan insan sayısı yaklaşık 600 milyondur. Buna karşın, 1 Milyar 650 Milyon insan aşırı kilolu, dünyadaki obezite sayısı ise 700 Milyon kişidir. Toplamda 2 Milyar 350 Milyon insan fazla yemekten hastalanmaktadır. Yani her bir açlıktan ölen insana karşın iki insan çok yemekten hastalanmaktadır. Ve bunların çoğunun ölüm sebebi de aşırı beslenmeye bağlı olmaktadır. IMS Health'in araştırmasına göre dünyada en çok satılan ilk iki ilaç farklı firmalara ait kolesterol düşürücüdür. Ve yalnızca bu iki firmanın iki kolesterol düşürücü ilacının cirosu yaklaşık 20 milyar dolar, bu ilaçların toplam pazarı ise yaklaşık 50 milyar dolar. Biraz fazla yemenin insanlara bir ilaç grubu olarak faturası 50 milyar dolar. Yani açlıktan ölen insanların tamamına yetecek miktarda bir kaynak. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) raporuna göre; 2016'da dünyada toplam 1 trilyon 686 milyar dolar askeri harcama yapıldı. Bu harcamaların binde biri açlıktan ölenlerin ülkelerine bomba olarak değil de ekmeğin düşse yer yüzünde bırakın insanı açlıktan herhangi bir canlının hayatını kaybetmesi mümkün mü?

Amerikan ekonomi dergisi Forbes'in yayınladığı "en zenginler" listesine göre, en zengin 8 kişinin serveti dünya nüfusunun yarısına denk gelmektedir. En zenginlerin %1'nin dünyanın geri kalan %99'undan daha zengin olduğu tespit edilmiştir. 2017 yılı itibarıyla dünya nüfusu

7.6 Milyar. Yani 76 Milyon kişinin serveti olan tutar 7.524.000.000 (yedi milyar beşyüz yirmidört milyon) kişinin servetinden daha fazla. Yani 100 kişilik dünyada, 2 ekmeğin 1'i bir kişi de, diğer 1 ekmeğe ise kalan 99 kişiye düşmektedir. Ekmeğe demişken bir günde yalnızca Türkiye'de 5/6 Milyon ekmeğe israf olup çöpe atılmaktadır. Bu rakam bir yılda 30 Milyar ekmeğe aşmaktadır.

Dünyadaki bütün israfı, bütün besin ve gıda türlerindeki çeşitliliği de hesaba katarsak, aynı dünyada bir insanın dahi açlıktan öldüğüne hangi akli başındaki insanı inandırabiliriz. Bu imkânsız başarabilmek için nasıl bir ahlaksızlık, nasıl bir sömürü, nasıl bir zulüm, nasıl bir saldırganlık, nasıl bir adaletsizlik olmalıdır ki kötüler başarılı olabilsin.

Şimdi hangi inanç sistemiyle, hangi siyasal sistemle, hangi ekonomi programıyla, hangi ahlak yasasıyla açlıktan ölmüş birisinin savunmasını insanlık yapabilir. Allah'ın er-Rezzâk ismine dil uzatabilir, O'nun rızkının herkese yetmediğini (haşa) kim söyleyebilir, bu konudaki 100'lerce ayeti kim inkâr edebilir. Lakin bu şuursuzluğu savunanları, er-Rezzâk olan Allah'ın ayeti keriminden öğreniyoruz. Ayette:

Onlara, "Allah'ın sizi rızıklandırdığı şeylerden Allah yolunda harcayın" denildiği zaman, inkâr edenler iman edenlere, "Allah'ın, dilemiş olsa kendilerini doyurabileceği kimseleri mi yedireceğiz? Siz ancak apaçık bir sapıklık içindesiniz" derler. (36/Yâsîn 47)

Bu ayet de gösteriyor ki inkâr edenler inkârlarında vazgeçmeyecekler, hatta akılsız beyinleriyle, inanları Allah üzerinden kandırmaya çalışacaklar. Allah fakir kılmış ise, onlara ihtiyaçlarını Allah vermemişse biz mi vereceğiz diyerek? Biz Allah'tan daha mı merhametliyiz, daha mı adaletliyiz diyerek daha onlar Müslümanların yanlış bir yolda olduğunu iddia edecekler. Kendi birikimlerini Allah'ın rızasına ve şeraitine uygun paylaşmamak uğruna her türlü kötülüğü ve fitneyi deneyerek kendilerinden, inananları bu konuda uzaklaştırmaya ve bu yöntemle serbest kalmaya çalışacaklar.

"Allah, rızık konusunda kiminizi kiminizden üstün kıldı. Üstün kılınanlar, rızıklarını ellerinin altındakilere vermezler ki rızıkta hep eşit olsunlar. Şimdi Allah'ın nimetini mi inkâr ediyorlar?" (16/Nahl 71) Ayetten de anlaşılacağı üzere fakirleri yapmaları istenen yardımlarla kendi seviyelerine eşitlemeyi hazmedemeyenler, putlarını elde etmeyi istedikleri için, Allah'a eşitlemeyi normal bir şey olarak kabul edenler, dünya düzeninin gerçek bozguna sahiptir. Zalimin ta kendileridir.

Ve Allah, bize insanları açlığa mahkûm bırakıp öldüren o katil sürülerinin cehennemdeki hallerinden haber vermektedir. Ayette: **"Cehennemlikler de cennetliklere, "Ne olur, sudan veya Allah'ın size verdiği rızıkta biraz da bizim üzerimize akıtın" diye çağırırlar. Onlar, "Şüphesiz, Allah bunları kâfirlere haram kılmıştır" derler.** (7/A'râf 50)

Hani siz bizi dünyada; rızıkta eşitlenmeyi inkâr etmiş, aç ve susuz bırakmış, ölüme terk etmişsiniz ya, işte bu gün onun hesabının görüldüğü gündür diye cevap verecek, dünyayı yiyip tüketip doymayan aç gözlülere, o masum insanlar.

Dünyada bir günün büyük bir bölümünü patrona işçilik yaparak en ağır şartlarda çalışan yaklaşık 1 milyar insanın açlık sınırının altında yaşaması, 800 milyon insanın açlıktan ölüm riskinin olması nedir? Bu durum bu bilgiler ışığında nasıl açıklanabilir? Oysa Allah kullarının bazısının kendi iradesiyle az rızıklandırdığını, bazısını çok çok rızıklandırdığını, kullarından infak edilmesi yoluyla eksik olanların tamamlanmasını uygun gördüğünü emretmişken; insanlar, bu ilahi emri nasıl yerine getirmeyi düşünüp çabalayacakken, nasıl oluyor da daha yoksulların ellerindekini çalmaya çalışarak daha zengin olmaya çalışıyorlar. Bu nasıl asilik, haddi aşma ve zalimlik. Ama Allah hepsinden haberdardır. Hani bir söz vardır, kimin malını kimden kaçırıyorsun? Allah'ın bildirdiklerine kulaklarını kapatsalar da Allah bunu onlara şahit tutacaktır. Ne diyor Allah Azze ve Celle:

De ki: "Şüphesiz, Rabbim rızık kullarından dilediğine bol bol verir ve (dilediğine) kısar. Allah yolunda her ne harcarsanız, Allah onun yerine başkasını verir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır." (34/Sebe 39)

Resûlullah (SAV) : "Fakirleri kollayıp gözetiniz. Aranızdaki zayıflar sâyesinde Allah`dan yardım görüp ve rızıklandığınızdan şüpheniz olmasın." (Ebû Dâvûd, Cihâd 70)
Efendimizin (SAV), bu hadisini "ben" diyenler vakit varken bir daha düşünsün.

F) RIZIK HIRSIZLIĞI, KAÇAKÇILIĞI, TEHTİDİ

Başkasının rızıyla oynamak Allah'a karşı asiliktir, hadsizliktir, itaatsizliktir.

Allah, dilediğine hesapsız rızık verdiğini, vereceğini (Ali İmrân 27,37- Bakara 212) söylediği halde hiç kimse için rıziksız bırakım dememiştir. Birçok konuda tehdit etmiştir ama açlık ve susuzlukla, rızıkla tehdit etmemiştir. **"Şayet, Allah size verdiği rızık kesiverse, size rızık verecek olan kimdir?"** (67/Mülk 21) Hal böyle iken yer yüzünde birisi bir diğerini ekmeğiyle oynamakla tehdit ederse, rızıkını keseceği tehdidinde bulunursa, işinden aşından ederse, ekmeğine mani olursa haddi ne kadar aştığını nasıl büyük bir vebale, günaha girdiğini bir daha düşünsün. Hani Resûlullah (SAV)'in eşi, Hz. Ebubekir (R.A.)'nın kızı Hz. Aişe (R.A.) validemize ifk hadisesinde ona iftira atanlardan biri olan Mistah'ın ve ailesinin geçimini Hz. Ebubekir (R.A.) üstlenmiş idi de bu olaydan sonra Mistah'a yardım etmeyeceğine dair yemin etmiş idi. Bunun üzerine **"İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere, vermemek için yemin etmesinler, affetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır."** (24/Nûr, 22) Bu ayetin inişinden sonra Hz. Ebubekir, gözyaşları içerisinde, Yüce Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Sorusuna istemez olur muyuz Ya Rab, elbette isteriz diyerek karşılık verdi ve yeniden Mistah'a yardım etmeye devam etti, hem de öncekinden daha fazla bir miktarda.

İnsanların işe alımlarında, özellikle de kamu kurumlarına, liyakatten ziyade kendinden olanları haksız bir şekilde tercih etmesi, iş alım sürecinde hileye başvurusu, hak etmediği yerlere, hak edenleri usulsüz olarak eleyerek, kendine veya yakınlarına yer açması, kendinden olmayanların ekmeğiyle, işiyle oynanıp işsiz bırakılması her şeyden önce Allah'a karşı gelmektir. O'nun Rezzak ismini tanımamaktır. Oysa Allah rızık konusunda, her insana ve canlıya adaletle davranmaktadır. Allah, en ağır suç, günahı işleyenlerin dahi rızıkını kesmemektedir.

Rızık paylaşımı konusunda önemli kıssalardan biri de Hz. İbrahim (A.S.) ile bir mecusi arasında geçmiştir: İbrahim (Aleyhisselam)'a Mecusinin biri misafir olmak istemişti. İbrahim (as) ona: "Müslüman olursan misafir ederim" deyince, adam bırakıp gitti. Bunun üzerine Cenab-ı Hak, Hz. İbrahim'e Cebrail A.S. aracılığıyla şöyle ikazda bulundu:

"Neden onu misafir etmek için dinini değiştirmesini şart koştun ey İbrahim? Bana bakmadın mı? 70 senedir beni tanımadığı halde ben ona rızıkını veriyorum. Sen onu misafir etsen, hakkında hayırlı olurdu."

Hazreti İbrahim bu ilahi emri alınca derhal adamın peşine düştü. Onu bulup evine getirdi ve misafir etti. Mecusi:

-Nasıl oldu bu iş, önce misafir etmek istemedin, sonra da misafir etmek için can attın..." diye sorunca İbrahim (A.S.) durumu anlattı. Mecusi bu sözden çok duygulandı.

-Allahu Teala benim hakkımda böyle mi muamele etti? Benim yüzümden sana ikazda mı bulundu? O halde bana dinini öğret, ben de Müslüman olacağım" dedi.

Bu kıssadaki mecusiden alacağımız ders rızık konusunda hiçbir kimseye ayırım yapmamak, ayrıca rızık yalnızca Allah'tan bilip vesile olanları Rab edinmemektir. Patronunun, ustasının, amirinin altında çalışırken ona itaati, iş sorumluluğu dahilinde olmalıdır, rızık verici olarak değil. Ekmeğinin hatırına kimse kimseyi şirk edinmemelidir. Hiç bir iş ve işveren insanı Allah'a kulluktan ve ibadetlerinden alıkoymamalıdır.

Gökten ve yerden bizi rızıklandıran Allah, rızık dilediğine genişletir, fazla fazla verir dilediğine kısar az az verir. Ve Allah bir güzel ahlak, erdemli bir davranış ve bir iyilik olarak, Allah rızası için paylaşmayı, fazla verdiklerinden eksik verdiklerine vermeyi (infak, tasadduk etmeyi) emreder. Allah, insanlardan rızık bol bol verdiklerine, infak ederek şükür veyahut cimrilik ederek nankörlük; rızık az verdiklerine ise sabır ile asilik arasında bir imtihana tabi tutar. Yoksa Rezzak olan, Rahman olan Allah herkese rızık mutlak eşitlikte verecek güç, kudret ve otoriteye sahiptir.

Allah, bizi yarattı, sonra bize rızık taksim edip yaşattı, sonra bizi öldürüp kendine döndürecek ve sonra bizi ölmek üzere diriltecek. (Bakınız, 30/Rûm 40) İnsanın serüveni kısaca böyle ve bu kadar olacak. Şimdi bu kısa serüven için, Allah'ın istediği gibi bir yaşam sürmeye değil de başkalarının hakkını, hukukunu, ekmeğini, rızıkını çalmaya, fesat ve bozgunculuk yapmaya, haddi aşmaya değer mi? Allah'ın kurduğu düzeni bozmaya çalışmak, emrettiği buyruğu yapmamak, yasakladığı kötü davranışları yapmaya devam etmek, kısacası Allah'ın şeriatını dikkate almamak akli başında olan birisi için ne kadar büyük bir yanlış. Peki totalde tükettiği rızık değişmeyecek biri için, eceli değişmeyecek biri için, ebedi hayatını cehenneme çevirmeye, Allaha karşı gelmeye değer mi? Değmez. Bunun hiç bir elle tutulur gözle görülür faydası da bir mantığı da yoktur.

Bakın Allah Azze ve Celle ne diyor?

“Onlardan bazı kesimlere, kendilerini sınamak için dünya hayatının süsü olarak verdiğimiz şeylere gözünü dikme. Rabbinin rızıkı daha hayırlı ve daha kalıcıdır.” (20/ Tâhâ 131)

“Âilene namazı emret, (kendin de) ona sabırla devâm et! Senden rızık istemiyoruz. (Bil'akis) seni biz rızıklandırıyoruz. (Güzel) âkıbet, takvâ (sâhibleri) içindir.” (20/ Tâhâ 132)

“Şüphesiz rızık veren, güç ve kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır.” (51/Zâriyât 58)

“....Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona sıkıntıdan çıkış kapıları açar. Onu hiç ummadığı yerlerden rızıklandırır...” (65/Talak 2,3)

Peygamber Efendimiz (SAV), “Allahım! Senin helal rızıklarınla beni haramdan koru ve lütfunla senden başkasına muhtaç kılma!”(Tirmizi) diye dua etmiştir.

Bir hadisinde Resûlullah (SAV): **Emin ve doğruluktan ayrılmayan ticaret ehli** (ayette sırat-ı müstakim ashabı olarak zikredilen) **peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salihlerle beraberdir.** Buyurmuştur. (Tirmizi, Büyü 4)

Dünya bizi ahrete intikal ettiren bir yoldur. Biz de yolcu. Bir yolculuk ömrü olan insan heybesine yalnızca ihtiyacı kadar olanı almalıdır. Düşünün Allah ikametgahın dışına yolculuk yapınca namazı dahi kısaltıyor. Yani, dünya nimetleri insanlar için ahret yolculuğunda bir yol azığıdır. Suud Prenslерinin 7 günlük bir tatil için 2,5 Milyon lira harcaması, 300 valizle gelip 800 valizle ülkelerine dönmesi bizim için bu dünya standartlarına ne kadar aykırı, absürt ve

aşırı ise bizi nasıl rahatsız edip etkiliyorsa bu hayattaki genel yaşayışımızda, geçici dünya ölçeğine göre, prensinki gibi aşırı olmamalıdır.

Peygamber Efendimiz (SAV), azığı biriktirip rızık edinemeyenlere şöyle sesleniyor: **“Ademoğlu malım malım deyip duruyor. Ey Ademoğlu yiyip tükettiğinden, giyip eskittiğinden ve sevap kazanmak için sadaka olarak önden gönderdiğinden başka malın mı var ki geri kalan tüm malların mirasçılarıdır.”**(Müslim, Zühd,3)

G) KAPİTALİZM, KOMİNİZM / SOSYALİZM VE RIZIK

Kapitalizm, Allah’ın yeryüzünde vermiş olduğu bütün nimetleri paraya indirgeyerek, insanların bu sonsuz nimetlere ulaşmasını kendi tekeline alıp, bu nimetleri para karşılığı insanlığa kendi çıkarına ve menfaatlerine hizmet ettirme koşuluyla sattığı bir hırsız, haydut, yağmacı, bozguncu düzenidir. Bazı şeyleri en iyi onun düşmanından öğrenirsiniz. Karl Marx’ın “Kapitalizm gölgesini satamadığı ağacı keser” deyişinde olduğu gibi. Kapitalizm, yeryüzünde sahip olunması mümkün olan her şeyin parayla elde edilebileceği inancını taşıyan bir ekonomik sistemdir. Bu sistemde güç ve otorite, paranın ve paraya sahip olanın elindedir. Burada; din, inanç, kültür, iş, meslek, sanat, toplum dahil olmak üzere her şeyin değerinin parayla ölçülebildiği bir düzen mevcuttur. Bu düzenin kurallarını; belirleyen, koyan, değiştiren paraya sahip düzen kurucularıdır, kendilerini her şeyin sahibi olarak görürler.

Halbuki ekonomik anlamda Allah’ın ayetlerinde net olarak belirlenmiş bir düzen vardır. O bazı kimseleri zengin bazılarını fakir yaratmıştır. Ancak, zenginlere fakirlerle paylaşmayı emredip, teşvik ederek adeta fakirleri zenginlere emanet etmiştir. Böylece aynı zamanda toplumsal bir birlik ve beraberlik tesisinin sağlanması istenmiştir. İnsanların birbirlerine karşı sevgi, saygı, ülfet, merhamet ve muhabbet ilişkilerinin gelişmesi istenmiştir. Ancak, Kapitalizm Allah’ın bu rızık düzenini çiğnemiş, reddedip tanımamış, kendi gayri insani saf çıkarıcı düzenini organize etmiştir. Kapitalizm, zengin ile fakir arasında ekonomik anlamda sınıfsal bir ayırım yapmaktadır. Fakiri yalnızca parasıyla çalıştırıp, kullanıp, yöneteceği bir alt sınıf olarak görmektedir.

“Allah, gökleri ve yeri yaratan, gökten yağmur indiren ve onunla size rızık olarak türlü meyveler çıkararak, emri gereğince denizde yüzmek üzere gemileri emrinize veren, nehirleri de hizmetinize sunandır.” (14/İbrâhîm 32) ayetine rağmen, kapitalist, yer yüzündeki bütün nehirler kendisinin olsa işine yaramayan, kullanamayacağı bir insana susuzluktan ölmek üzere de olsa bir içimlik su vermez, bütün tahıl ambarları kendisinin olsa açlıktan ölmek üzere olan birisine çöpe atacağı bayat bir ekmeği dahi vermez. Allah kullarının hepsini zengin ve hiç bir ihtiyacı olmayarak yaratabilirdi. Ancak bunu yapmadı, gerekçesini ayetinde bizi uyararak bildirdi: **“Allah, kullarına (tümüne birden) rızık bol bol verseydi, yeryüzünde mutlaka azgınlık ederlerdi. Fakat O, rızık dilediği ölçüde indirir. Şüphesiz O, kullarından hakkıyla haberdardır ve onları hakkıyla görendir.”** (42/ Şûrâ 27) Şimdi kapitalizmin bu ayete muhatap olduğunu ibretle görmekteyiz. Allah’ın kimini zengin kimini fakir kılması, kapitalizm sistemiyle suiistimal edilmiş, bütün zenginlikler bu kesimin idaresine ve tasarrufuna gayri meşru olarak toplanılmış ve çok küçük mutlu bir azınlık ile bir dünya mutsuz bir çoğunluk tasnif ederek insanlığa zulmetmişlerdir. Şu an dünya ekonomisine bakıldığında en zengin 3-5 bin aile neredeyse dünyanın tamamına hükmetmektedir. Onlar bu aşırı zenginliğini; dünyaya azgınlık, bozgunculuk, ahlaksızlık, güvensizlik ve adaletsizlik yayarak/yaparak ayakta tutmaktadır. Ama bilinsin ki bu insanların halinden Allah bihaber

değildir: **“Allah size verdiği rızık kesirse, size rızık verebilecek olan kimdir? Hayır, onlar azgınlık ve nefrette direnip durmaktadırlar.”** (67/Mülk 71)

Komünizm, devletsiz ve sınıfsız bir toplum düzeni ile özel mülk ve kar amacı güden ekonominin tamamen kaldırılmasını, her şeyin kamu mülkiyetine aktarılmasını ön gören, ortaklaşa bir siyasal düzendir. Bu sistem ekonomide bireysel farklılıkları kabul etmemektedir, her bireyi aritmetik ortalamada mutlak olarak eşitlemektedir. Çalışmayla elde edilebilecek birikimlerin varlığını kabul etmemektedir. Ekonomik bir öğreti olarak hedeflenen bu sistem daha ziyade politik uygulamalarıyla ön plana çıkmıştır. Öyle ki insan hakları mağduriyetinde Kapitalizm'den geri kalmamış hatta ondan daha acımasız olduğu da görülmüştür.

Komünizm, tembel ile çalışkanı, iyi ile kötüyü, ahlaklı ile ahlsız, cahil ile alimi insan olmanın dışında hazır bulunuşluk düzeylerini de eşit kabul ederek, tek tip bir insan yada canlı meydana getirmeyi ideal edinmiştir. Bu sistemde bir tane kraliçe arı olacak geri kalanların tamamı işçi arı. Ama mevzu Kraliçe arı olmaya gelince en yakın kişilerin mücadelesi, kapitalizmden ya da feodalizmden pek bir farklılık göstermemektedir. 1922 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kurucusu Vladimir Lenin bir yıl sonra ölünce, komünist ülkeyi birlikte kurdukları Lenin'in komutan muavini Lev Troçki'nin destekçileri ve Komünist partinin Genel Sekreteri Joseph Stalin'in destekçileri iktidar için ikiye bölünmüş, Stalin kontrolü ele alıp başa geçince de Troçki'yi sürgüne göndermiştir.

Rızık ile ilgili mevzuya dönecek olursak, Komünizmde öncelikle insanların kendi kaderlerinin, kendi rızıklarının, kendi çabalarının karşılığının olmadığını görüyoruz. Yani insanların bir dinin, inancın ve yaratıcının iradesiyle, emir ve yasaklarına göre yaşayacağı, yaşama zorunluluğu gerçekliği inkâr edilmiştir. Din, devlet ve ahlak geçmişi ve birikimi reddedilmiştir. Böyle bir düzenin rızık algısı bırakın İslam ile hiç bir semavi din ile örtüşmemektedir. Çünkü bu düzende herkes sistem için çalışır, herkesin rızığını da sistem verir. Allah bütün isim ve sıfatlarıyla ret edildiği gibi er-Rezzâk olarak da tanınmaz. **“Bilmediler mi ki, Allah rızık dilediğine bol bol verir ve (dilediğine) kısar. Şüphesiz bunda inanan bir toplum için elbette ibretler vardır.”** (39/Zümer 52) Bu ayetteki insanların rızıkının her bireyde farklı farklı, kiminin çok kiminin az olması durumu, komünizmde inkar edilmiş, her birey eşit ve aynı olacak şekilde bir taksimat uygulanmıştır.

“Allah, kullarına (tümüne birden) rızık bol bol verseydi, yeryüzünde mutlaka azgınlık ederlerdi. Fakat O, rızık dilediği ölçüde indirir...” (42/ Şûrâ 27) Ayetindeki uyarıları, Komünizm, tersi kabilde, yok sayarak, halkının tümünü birden yoksullaştırarak, yeryüzünde azgınlık yapıp insanlara zulmetmektedir. İnsanların tamamını, çabalarının, yeteneklerinin, mesleklerinin üretim sonuçlarına göre değil de üretim sistemin bir aracı olarak, mutlak eşitlikçi bir adaletsizlikle yönetir. Oysa mutlak eşitlik adalet değildir.

Komünizm ile Sosyalizm bir birlerine çok benzeyen, bazen birbirinin yerine de kullanılan ama gerçekte çok ortak yönlerinin olmasına rağmen iki farklı sistemdir. Sosyalizmi ayrı bir başlıkta ele alma yerine ikisi arasındaki temel farkları karşılaştırmak daha pratik ve anlaşılır olacaktır. Peki, Komünizm ve Sosyalizm arasındaki farklar nelerdir?

1. Sosyalizm ekonomik bir sistemdir, komünizm ise hem ekonomik hem de politik ve toplumsal bir sistemdir.

2. Sosyalizmde ekonomi kaynakları halkın kendisi tarafından yönetilir ve kontrol edilir, komünizmde ise kontrol genellikle yönetimin başındaki partinin elindedir.

3. Sosyalizmde mal varlığı kişilerin üretkenlik oranına göre dağıtılır, komünizmde ise kişilerin ihtiyaçlarına göre dağıtılır.
4. Sosyalistlerde kişisel mülk anlayışı vardır, komünizmde ise özel mülk kavramı yoktur.
5. Sosyalizm kapitalizmin varlığını sürdürmesine imkan tanırken komünizmde kapitalizm tamamen reddedilir.
6. Komünizm tam teşekküllü bir devlet yönetim rejimi iken Sosyalizm Kapitalizm gibi herhangi bir rejimde uygulanabilirliği olan bir ekonomi modelidir. Sosyalizm Kapitalizm ile aynı kategoridedir. İkisi de birer ekonomi modelidir. Kapitalizm ve Komünizme göre Sosyalizm daha ehveni şerdir.

Hem komünizm/sosyalizm hem de Kapitalizm savunucuları “rızkın yalnız çalışmaktan, üretmekten geldiğine inanırlar.” Kapitalizm rızık, sermaye sahibi bireyin elde ettiği parasal kazanç; Komünizm ise rızık, maksimum düzeyde çalışan proletaryanın ürettiğinden, en asgari düzeyde, kendisine yetecek kadar olan kısmına razı olması şeklinde görür. İslâm’da rızık kabulü ise herkesin tüketeceği herkese adanmıştır, (kimse kimseye bu rızık için zarar vermemelidir) herkes kendi rızıkının temini için çabası ile elde ettiği kadarının sahibidir.

Kapitalizmde büyük balık küçük balığı yutar. Komünizmde bütün balıkları sistem yutar. İslâm’da sudaki balıklar güvendedir.

Şüphesiz Allah rızık verendir, güçlüdür, çok kuvvetlidir. (51/Zâriyât 58)

H) RIZIK İÇİN DÜNYA/AHİRET DENGESİ

Bir mümin, Allah’ın rızası dâhilinde dünyalık geçimini elde ettikten sonra bütün ömrünü Allah’a kulluk ve O’nun rızası için harcamalıdır. Bu dünyanın süresi kadar bu dünya için, ahretin sonsuzluğu kıymetince de öbür dünya için çalışmalıdır. Abdullah bin Utbe (RA), dünya ve ahret, kulun kalbinde terazinin iki kefeleri gibidir, biri diğerine ağır basar. Diyerek ölçüye dikkat çekmiştir. Hz. Ebubekir (R.A.), dünya ile ahret, iki eşi olan adama benzer. Adam birini razı ettikçe diğerini kızdırır. Diyerek her iki dünyanın nefis dairesindeki rekabetine ve zorluğuna dikkat çekmiştir. Dengeli ve mutedil bir insan olmanın dünya/ahret mücadelesindeki önemi hayatidir. Ölçü eşitlik değil, her iki dünyanın önemine binaen davranmaktır. Sınavda iki soru var biri 10 Puan dünyalık, diğeri 90 puan ahretliktir. Sınavı geçmek için ise 70 almak gerekmektedir. İki sorudan 10 puanlığı cevapladığınızda sınavın yarısını vermiş oluyorsunuz yalnızca dünyalığınızı kazanmış oluyorsunuz, %10’nu yapmış oluyorsunuz. Ve sınavdan başarılı olmak için, ahret hayatını ilgilendiren ikinci sorunun da önemli bir ölçüde (en az 60 puanlık kısmı) cevaplanması gerekmektedir ki sınav başarılı bir şekilde verilmiş olsun. İşte dünya hayatının soru özelinde ağırlığı ve değeri de böyle bir şey. Yani aslında toplam ömrümüzün yüzde onu dünyalık için yeter de artar da.

Ebu’d-derdâ künyesiyle bilinen büyük sahabe Uveymir ibn-i Âmir, dünya hayatını iki kısma ayırın diyor. Birinde helal rızık kazanın, diğerinde ahreti isteyin. Ayrıca, rızıkınızı kazanırken diğer sorumluluklarınızı da ihmal etmeyin.

Allah Teala, bize dünya hayatını ayet-i keriminde şöyle anlatıyor: **“Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda karşılıklı bir övünme, çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir. (Nihayet hepsi yok olur gider). Tıpkı şöyle: Bir yağmur ki, bitirdiği bitki çiftçilerin hoşuna gider. Sonra kurumaya yüz tutar da sen onu sararmış olarak görürsün. Sonra da çer çöp olur. Ahirette ise (dünyadaki amele göre ya) çetin bir azap ve(ya) Allah’ın mağfiret ve rızası vardır. Dünya hayatı, aldanış metaından başka bir şey değildir.”** (57/ Hadîd, 20)

Hazreti Câbir (R.A.) anlatıyor: “Biz Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) ile birlikte namaz kılarak yiyecek maddesi taşıyan bir kervan geldi. Cemaatte bulunanlar, (camiyi bırakıp) kervanı karşılamaya koştular. Camide on iki kişi kaldı. Hazreti Ebu Bekir ve Ömer (radiyallahu anhümâ) kalanlar arasındaydı. Bu durum üzerine şu âyet nâzil oldu: **“Onlar bir ticâret, yahud bir oyun, bir eğlence gördükleri zaman ona yönelip dağıldılar. Seni ayakta bıraktılar. De ki: Allah nezdindeki (sevab, mü’minler için) eğlenceden de, ticâretten de hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır”** (62/Cum’a 11).

Zamanında bir tüccar olan zatın kendini tamamen ibadete adayıp her şeyden elini ayağını çekmesi ve İbrahim ibni Ethem hazretleriyle karşılaşması esnasında aralarında geçen diyalog ibretliktir: İbrahim ibni Ethem ile Şakik’ül Belhi (Rahmetullahi aleyhim) Mekke’de karşılaşırlar. İbrahim, Şakik’e:

-Seni bu duruma getirmeye sebep ne oldu? Diye sorar. Şakik şöyle cevap verir:

-Günlerden bir gün çöle varmıştım. Kırık bir yerde yatan, kanatları kırık bir kuş gördüm. Kendi kendime “burada oturayım ve bu kuşun rızkının nereden geldiğini gözetleyeyim.” Dedim. Kuşun karşısında yere çöktüm. O sırada gagası arasında çekirge taşıyan başka bir kuş geldi. Kırık kanatlı kuşun yanına konarak gagası arasındaki çekirgeyi onun gagasına bıraktı. Bu durumu görünce içimden “bu kuşu öbürüne vasita kılan ulu Allah nerede olursam olayım benim rızkımı da sağlamaya kadirdir” diyerek kazanç peşinden koşmaya son verdim ve kendimi tamamen ibadete adadım.” İbrahim Ethem O’na:

-Peki neden sen o kırık kanatlı kuşa yiyecek taşıyan sağlam kuş olupta daha yüksek dereceli olmak istemiyorsun?

-Sen peygamberimizin **“yüksek el (veren elin) alçak elden (alanın eli) daha hayırlıdır”** diye buyurduğunu duymadın mı?

Bu cevabı alan Şakik, İbrahim Ethem’in elini öptü ve onu üstad eyledi.

Emevî Halîfelerinden **Süleyman bin Abdümelik ile tâbiinden** Ebû Hâzim arasında geçen uzun görüşmedeki onlarca soru-cevaptan ikisi dünya ahiret ilişkisi açısından manidardır:

-**Halife:** Bize ne oluyor ki ölümden hoşlanmıyoruz?” diye sordu.

Ebû Hâzim: –*Sizler âhiretinizi harâb edip dünyanızı îmar ettiniz. Bu sebeple mâmur bir beldeden harâbe bir yere geçmek hoşunuza gitmiyor!* dedi.

-**Halife:** Peki en ahmak mü’min kimdir?”

-**Ebû Hâzim:** *“Kardeşi haksız olduğu hâlde, onun hevâsı istikâmetinde koşarak, başkasının dünyası uğruna kendi âhiretini fedâ eden kimsedir.”*

Bu geçici dünya için sonsuz ahiretini feda edenlere en münasip itham, sözü kime ait olduğu kesin olarak bilinmeyen şu kıymetli tespittir: **“Ahmak dünyası için ahiretini feda edendir. Ama bundan daha büyük ahmaklık ise başkasının dünyası için insanın kendi ahiretini feda etmesidir.”**¹ Resûlullah Aleyhi Selâmın, **“İnsanın kendi malı, âhirete gönderdiği; göndermedikleri ise mirasçılarının malıdır.”** Dediği gibi. Bir diğer hadiste ise: **-Âdemoğlu, malım malım deyip duruyor.**

¹ Bu sözün tam olarak kime ait olduğu hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır. Ebu Nuaym, Hilyetü’l-Evliya, C:5, s: 525’de; ve İmam Malik b. Enes, Ömer b. Abdülaziz’e atfetmiştir. Bazı kaynaklarda Tabiinden Ebû Hâzim’in Halife Süleyman b. Abdümelik’e söylediği bir söz olduğu ifade ediliyor. Senedi zayıf bir hadis olduğunu iddia edenlerde bulunmaktadır.

-Ey Âdemoğlu! Yiyip tükettiğin, giyip eskittiğin veya sadaka olarak verip sevap kazanmak üzere önden gönderdiğinden başka malın mı var ki? İnsan ölünce; ailesi, malı, yaptığı iyilik ve kötülükler onunla birlikte kabre kadar gider. Ailesiyle malı geri dönüp gelir; onun yanında sadece yaptığı iyilik ve kötülükleri kalır. (Buharı, Rikak 42; Müslim, Zühd 5; Tirmizî, Zühd 46)

Kafirler ile Müminlerin dünyadan ve ahiretten beklentisinin farklılığını ve müminin talebinin her iki dünya için oluşundaki akı selim dengenin ilhamı olan, iki ayet biz müminlere hem bir dua hem de bir kılavuzdur.

“...Ey Rabbimiz! Bize (vereceğini) bu dünyada ver” diyenler vardır. Bunların ahirette bir nasibi yoktur. Onlardan, “Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru” diyenler de vardır. (2/Bakara 200,201)

Hz. Osman (RA); Allah size dünyayı, onunla ahreti arayasınız diye vermiştir. Ona bel bağlayasınız diye değil. Şüphesiz ki dünya geçici, ahret sonsuzdur. Siz sonsuzu geçici olana tercih etmeyiniz.

SONUÇ

Rızık konusunda az çok edindiğimiz bu bilgiler ışığında, aşağıda yaşanmış iki hadiseyi okuduktan sonra, kendi yaşantımızda kim olmak istediğimize kendimiz karar vereceğiz inşaAllah. **"Bir tarafta Hz. Ali diğer tarafta Salabe b. Hatibi'l-Ensari."** Karar sizin!

Birinci Hadise:

Hz. Fatıma, bir gün Hz. Ali Efendimiz'e:

"Ya Ali! Hasan, Hüseyin aç, evde yiyecek yok. Gidip yiyecek bir şeyler alıver" der. Ancak Hz. Ali'nin sadece altı dirhemi vardır. Yiyecek almak için evden çıkar ve giderken yolda kavga eden iki insan görür. Hz Ali onlara:

"Niçin kavga ediyorsunuz? Şu âlemde Allah'ı düşüneceğiniz yerde niçin birbirinizle mücadele ediyorsunuz?" diye sorar.

Kavga edenlerden biri, diğerinden altı dirhem alacağı olduğunu ancak vermediğini söyler. Hz Ali(r.a.), cebindeki altı dirhemi çıkarır ve alacaklıya verir. Artık hiç parası kalmamıştır.

Evine geldiğinde eli boşdur, 'Cennet kadınlarının Efendisi': **"Ya Ali, hiç mi bir şey almadın?"** diye sorunca, cevaben **"Ama ara düzelttim ya Fatıma"** der.

Hz. Fatıma'nın yüzünde nurlu bir gülümseme belirir.

Memnundur kocasının bu güzel hareketinden.

O sırada Hasan'la Hüseyin ağlamaya başlarlar, **"açız"** diye.

Hz. Ali Efendimiz, Bu acı manzaraya dayanamaz ve evden çıkar.

Yolda bir adama rastlar. Elinde besili bir deve vardır.

Dedi ki: **"Ya Ali, bu deveyi sana satmak isterim, hem de sana ucuza satacağım."**

- Hz. Ali : **"Param yok" der.**

"Olsun" der adam.

"Bu deveyi sana vermeyi çok istiyorum. Bu deve 150 dirhem. Al sonra ödersin."

Hz. Ali Efendimiz o deveyi alır, yolda giderken başka bir adama rastlar. Adam:

" Ya Ali" der, **"Ne güzel bir deve bu. Ben bunu 300 dirheme alayım ne olursun beni reddetme."** der.

Hz. Ali Efendimiz: **"Ama ben bunu 150 dirheme aldım"** der.

-Adam: **"Olsun, ben çok beğendim bunu" der.** Ve Hz. Ali (R.A.), deveyi adama satar ve sonra mutlu bir şekilde gider ve yiyecekleri alıp eve döner.

Sonra Peygamber'in huzuruna çıkar.

Efendimiz (SAV) güler, "Gel Ya Ali" der, " Şu deve hikâyesini anlat".

Hz. Ali Efendimiz meseleyi anlatınca da der ki:

"Sen ki ara düzelttin. Allah Cebrail'i ile sana deveyi sattı. İsrail'i ile de satın aldı.

Her kim ki ara yapar, birleştirir, düzeltir, ikilikten insanları kurtarırsa o bendendir ya Ali."

İkinci Hadise:

Salabe b. Hatibi'l-Ensari, Peygamber Mescidi'ne devam ederdi. Öyle ki, Peygamber Efendimiz (SAV) ona, "Mescidin Güvercini" lakabını vermişti. İbadet ve taat'ta da öylesine hevesli ve meraklı idi ki, güneşte ısınmış kızgın taşların ve toprağın üzerine çokça secde ettiği için alını nasır tutmuş, neredeyse devenin dizine dönmüştü. Mescidde uzun uzun vakit geçiren Salabe daha sonraları aceleyle mescidden çıkmaya başlamıştı. Bir gün Peygamber Efendimiz (SAV), Salabe'ye , **"Ey Salabe ! Sana ne oluyor da münafıklar gibi aceleyle mescidi terk ediyorsun ? "** buyurdu. Bunun üzerine Salabe Efendimiz'e (SAV) dedi ki : "Ya

Resûlullah ! Öyle bir fakirlik içindeyim ki , evimizde şu üzerimde bulunan elbiseden başka elbise yoktur. Onun için bu elbiseyi hanımımınla beraber giyiyoruz. Ben namazımı eda ettiğim gibi biran önce eve gidiyorum ki, hanımımın elbiseyi vereyim de namazını vakti geçmeden eda etsin. İşte acelem bundandır. Ne olur bizim için ALLAH'a(C.C.) dua etseniz de bize mal verse, böylece fakirlikten kurtulalım." Salabe böyle deyince, Efendimiz (SAV) ona : **"Sana yazık olur ya Salabe, şükürünü eda edebileceğin az mal, şükürünü eda edemeyeceğin çok maldan daha hayırlıdır."** buyurdu. Salabe ısrar etti: "Ya Resûlullah ! Bizim için dua buyursanız da Cenab-ı Hâk bize ihsanda bulunsa" bunun üzerine Efendimiz tekrar, onu bu ısrarından vazgeçirmek için : **"Ya Salabe ! Sen ALLAH'ın (C.C.) Resûlü gibi olmak istemez misin ? Nefsim Kudret Elinde olan ALLAH'a (C.C.) yemin ederim ki , altın ve gümüşle yüklü dağların benimle gelmesini istesem, elbette benimle koşarlardı. Ama ben biliyorum ki , dünya ahirette nasibi olmayanların nasibidir."** Efendimiz (SAV) böyle buyurmasına rağmen, Salabe nedense anlamak istemedi. Halbuki ALLAH'ın (C.C.) Resûlü bir şey buyurduysa bunda bir hikmet vardır. Bir kere söyledin , vazgeçmeni istedi. Hadi bir kere daha ısrar ettin, tekrar vazgeçmeni istedi. Anlasana ! Efendimiz (SAV) Peygamberlik ferasetiyle gördü ki sana mal yaramayacak, o malı isteme, ki o mal seni helak edecek. Şayet sana fayda getirecek olsaydı Efendimiz (SAV) hemen dua ederdi. Ama buna rağmen Salabe ısrarında devam edip tekrar üsteledi ve : "Ya Resûlullah ! Ne olur benim için dua buyur da, ALLAH bize ihsan da bulunsun. Seni Hak Peygamber olarak gönderen Cenab-ı Hâk'ka yemin ederim ki, beni mal ile rızıklandırmasını ALLAH'tan (C.C.) istersen, malımda hakkı olan hak sahiplerinin hakkını mutlaka ödeyeceğim." diye ısrar etti. Bunun üzerine Efendimiz (SAV) ellerini açtı ve **"Ya Rabbi ! Sen Salabe'ye ihsan eyle" diye üç defa dua buyurdu.**

Tabii sonraları Hak Teâlâ , Salabe'ye mal ihsan etti. Salabe bir miktar koyun edindi. Koyunları birden bire çoğaldılar. Hatta o kadar ürediler, o kadar çoğaldılar ki, koyun sürüsüne Medine sokakları dar gelmeye başladı. Oraları dar gelince sürüsünü Medine vadisine indirdi. Böylece Mescidi Nebevi'den de uzaklaşmak zorunda kalmıştı. Daha evvel beş vakit namazını Efendimiz'in (SAV) ardında eda ederken , şimdi ancak öğle ve ikindi namazlarını eda edebiliyordu. Efendimiz'in (SAV) duası bereketiyle Salabe'nin malı günbegün artıyordu. Öylesine arttı, sürü öylesine çoğaldı ki, gün geldi sadece Cuma namazlarına cemaate iştirak etmeye başladı. Sürüsü biraz daha artınca Medine vadisi de almadı. Böylece sürülerini başka vadilere götürmek zorunda kaldı. Bundan böyle artık Cuma namazlarına da gelmemeye başladı. Artık Mescid-i Nebevi'den tamamen uzak kalmıştı. Ne acı bir şeydi ki, Resûlullah (SAV) Mescid-i Nebevi'nin imamıyken, herkes Efendimiz'in (SAV) arkasında namaz kılmak için can atıyorken, o mal Salabe'yi nasılda uzaklaştırmıştı. Ne Resûlullah'ı (SAV), ne de Sahabe-i Kiram'ı görebiliyordu artık.

Efendimiz (SAV) bir gün Salebe'yi sordu. Ashab'ı Kiram, "Ya Resûlullah ! Salabe'nin koyunları o kadar çoğaldı ki, Medine'nin vadileri onun sürüsünü almadığı için, o da uzak vadilere çıktı" dediler. Bunun üzerine Efendimiz(SAV), **"Yazık ! Salabe'ye çok yazık."** buyurdular. Tabii bu arada yeni yeni ayetler nazil oluyordu. Ashab-ı Kiram bu ayeti kerimeleri işittikleri gibi büyük bir aşk ve şevkle amel etmeye koyuluyorlardı. Ve nitekim malların zekâtıyla alâkalı şu ayet geldi. **"Onların mallarından, onları kendisiyle arındıracağın ve temizleyeceğin bir sadaka (zekât) al ve onlara dua et. Çünkü senin duan onlar için sükûnettir (Onların kalplerini yatıştırır.) Allah, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."** (9/Tevbe 103) Allah-u Teâlâ'dan böyle bir emir gelince, Efendimiz (SAV) zekâtların tahsili için bazılarını görevlendirdi. Ve zekât ayetini yazdırıp, müminlerden zekât almaları için onları etrafa gönderdi. Bu tahsildarlar nereye gittilerse memnuniyetle karşılandılar ve kabile halkı

zekâtlarını kendilerine takdim ettiler. Bu arada dağların taşların bile almadığı kadar çok sürüleri olan Salabe'ye de uğradılar.

Resûlullah'ın (SAV) yazdırmış olduğu, içinde Allah'ın (C.C.) farz kıldığı zekât ayeti de bulunan mektubu, bu durumu ona bildirdiler. Ve ondan malının zekâtını vermesini istediler. Tabii bu haber Salabe'nin hoşuna gitmedi. Bu kadar kırkta biri kim bilir ne kadar çok tutacaktı. Gecisini gündüzünü birbirine katmış ve bu kadar mal edinmişti, şimdi bir çırpıda bunu vermek Salabe'ye zor geldi herhalde? Resûlullah'ın(SAV) sohbetlerinden Ashab-ı Kiram'dan , cemaatten , o atmosferden epeyce uzak kaldığı için , işin ciddiyetini de kavrayamadı ve çok ağır, söylenmemesi gereken bir söz sarf etti. Kendisine gelen Resûlullah'ın (SAV) tahsildarlarına **"Sizin bu istediğiniz ancak bir haraçtır veya haracın benzeridir. Siz şimdi gidin de ben bunu iyice bir düşüneyim."** dedi. Hey gidi Salabe neyi düşüneceksin. Elinde avucunda hiçbir şey yokken zenginlik için Resûlullah'a (SAV) yalvarmadın mı ? Şayet ALLAH (C.C.) mal ihsan ederse "malımda hakkı olan hak sahiplerinin hakkını mutlaka ödeyeceğim" diye Resûlullah'a (SAV) söz vermedin mi? O zaman bir tek elbisen varken şimdi davarını, sürünü dağlar taşlar almıyor vadilere sığmıyor, o kadar zengin olmuştunda şimdi verdiğin sözü unutup düşüneyim diyorsun. Allah'ın (C.C.) ayeti nazil olmuş, bu konuda emir buyurmuş, Resûlullah (SAV) elçi göndermiş, malının zekâtını fakirin hakkını versene! Hâla neyi düşüneceksin? Bu hadise üzerine Salabe'nin içine düştüğü bu korkunç durumu beyan eden ayetler nazil oldu. Mevlâ Teâlâ şöyle buyuruyordu : **"İçlerinden, "Eğer Allah bize lütf ve kereminden verirse, mutlaka bol bol sadaka (zekat) veririz ve mutlaka salihlerden oluruz" diye Allah'a söz verenler de vardır. Fakat Allah, lütf ve kereminden onlara verince, onda cimrilik ettiler ve yüz çevirerek dönüp gittiler."** (9/Tevbe 75-76)

Salabe'den eli boş dönen bu iki tahsildar Efendimiz'in (SAV) yanına dönünce, durumu anlatmak için daha ağızlarını bile açmadan Peygamber Efendimiz (SAV) iki defa **"Yazık! Salabe'ye çok yazık!"** buyurdular. Bu olayın vahametini anlayan Hz Ömer (R.A.) derhal bineğine atladığı gibi uçarcasına Salabe'nin bulunduğu yere geldi. Onu buldu ve : **"Sana yazıklar olsun Ya Salabe! Helâk oldun! Senin hakkında korkunç bir ayet nazil oldu."** Deyince Salabe birden telaşlandı. Birden akli başına geldi. İstenen zekâtı vermek bir tarafa ne kadar ağır laflar söylemişti. Salabe ne büyük bir hata yaptığının farkına varıyordu. Hemen malının zekâtı ne tutuyorsa fazla fazla sürüsünden ayırdı ve onlarla beraber yola koyuldu. Süratle Medine'ye varıp Peygamber Efendimiz'in (SAV) huzuruna çıktı. Özürler dileyip affını talep ederek, getirdiği zekâtını kabul buyurmasını istedi. Efendimiz (SAV), Salabe'nin hiç beklemediği bir cevap verdi ve buyurdu ki : **"Cenab-ı Hâk senden zekâtı kabul etmememi emretti."**

Salabe hakikaten helak olmuştu. Bu cevap üzerine dövünmeye, başına topraklar saçmaya başladı. Resûlullah (SAV) ömrü hayatında onun zekâtını kabul etmedi. Efendimiz ahirete irtihal edince, Hz. Ebu Bekir halife oldu. Bunun üzerine Salabe zekâtını Hz. Ebu Bekir'e getirdi, ama o "ALLAH'ın (C.C.) alma diye emir buyurduğu ve Resûlullah'ın (SAV) da almadığı bir zekâtı, bende almam! " diyerek kabul etmedi. Sonra Hz Ömer halife oldu. Onun hilafetinde de bir ümit geldi ve adeta bir servet derecesindeki zekâtını Hz Ömer'e takdim etti. Bu zekâtı Hz Ömer'de kesinlikle kabul etmedi ve Salabe Hz. Osman'ın hilafeti zamanında helak olup gitti.

Bunu okuduğunuza göre yaşıyorsunuz o zaman hala bir umudunuz var. Hz. Ali (R.A.) veya helak olmuş Salabe, hangisi olmak istiyorsanız tercih sizin. Ama unutmayın! Mükafatını verecek olan da cezasını verecek olan da Allah'tır.

EK

İSLAM BÜYÜKLERİNİN RIZIK SÖZLERİ

Birkaç günlük rızık bir anda harcayan ev halkını ben iyi karşılamam.

Hz. Ebubekir (R.A.)

Allah yolunda harcanmayan malda ve Allah için söylenmeyen sözde hayır yoktur.

Hz. Ebubekir (R.A.)

Çalışın, yaptıklarınızın karşılığını mutlaka göreceksiniz. Kendinizi ölüme hazırlayın.

Hz. Ebubekir (R.A.)

Üç şey üç şeyle elde edilmez: Zenginlik ummakla, gençlik siyah boya ile, ölümcül hastalık ilaçlarla elde edilmez.

Hz. Ebubekir (R.A.)

İnsan ile rızık arasında bir perde vardır; tutumlu olursa rızık bereketlenir; savurgan olursa, perdeyi yırtar rızıkta bir artış olmaz.

Hz. Ömer (RA)

Ey yoksullar; rızıkınızı elde etmeye çalışın, insanlara yük olmayın.

Hz. Ömer (RA)

Dünyada rızıkına kanaat et. Çünkü Allah, dünyada kullarını denemek için varlık bakımından birbirinden farklı yaratmıştır. Bundan dolayı zenginlik verdiğini nasıl şükredecek diye imtihan eder. Allah'a şükür O'nun verdiği nimetten, gösterdiği yerlere harcamakla olur.

Hz. Ömer (RA)

Şöyle bir şey düşündüm: Dünyayı arzuladığımda baktım ki, ahiretime zarar veriyor; ahireti istediğimde de dünyama zarar veriyor. İş böyle olunca, geçici olan dünyaya zarar vermeyi tercih ettim.

Hz. Ömer (RA)

Şu, dünyalık toplayan ve topladıklarını Allah yolunda harcamayan kimselerin yanına gitmeyiniz. Çünkü böyle bir hareket Allah'ın öfkesine sebep olur. Hem olur ki içinizden biri onların mal ve eşyasını görünce, kendisine verilen nimeti küçük görür.

Hz. Ömer (RA)

Allah'ım ihtiyaçtan fazla olan nimet ve serveti, hayırlılarımıza ver. Belki içimizden ihtiyaç sahiplerini görüp gözetirler.

Hz. Ömer (RA)

Dünya fani ahiret ise bakidir. Fani olan dünya sizi şımartıp da baki olan ahiretten alı koymasın. Dünya yok olup gidicidir. Sonunda varılacak olan yer Allah'ın huzurudur.

Hz. Osman (RA)

Bu dünya yalan ve aldatma temeli üzerine kurulmuştur.

Hz. Osman (RA)

Gönlü, dünya kaygısı karartır; ahiret kaygısı ağartır.

Hz. Osman (RA)

Çalışanlar kötülük düşünmeye vakit bulamazlar; çalışmayanlar ise kendilerini kötülüklerden kurtaramazlar.

Hz. Ali (RA)

Az olanı vermekten çekinme; vermemek ondan daha kötüdür.

Hz. Ali (RA)

Cimriye hayret ediyorum; kaçtığı fakirliğe doğru acele ediyor, arzu ettiği zenginliği ise kaçırıyor. Dünyada fakir gibi yaşar; ahirette zengin gibi hesap verir.

Hz. Ali (RA)

Ey insanoğlu ihtiyaçların için kazandıklarının dışında elde ettiğin şeylerde başkası için bekçi olduğunu unutma.

Hz. Ali (RA)

Allah inananın da inanmayanın da rızkını helal olandan yazmıştır. Eğer helali elde edinceye kadar sabrederse Allah o rızkı ona verir. Acele edip de haram olanlardan yerse onun cezasını karşılıksız bırakmaz.

Abdullah ibni Abbas (RA)

Allah'ın taksimine razıyız ki; bize ilmi, düşmanlarımıza malı verdi. Mal pek yakında yok olur; fakat ilim bakidir, yok olmaz.

Ebu Süfyan (RA)

Ben dünya ve ahiret işlerinden el etek çekmiş olan insanlardan hoşlanmam.

Abdullah ibni Mesud (RA)

İlerde birçok fitne çıkacak. Kudret ve iradesiyle yaşadığım Allah'a yemin ederim ki, onlar size bir dünyalık verseler, dininizden de bir o kadarını alırlar.

Abdullah ibni Mesud (RA)

Ey insanlar geçici dünyayı sonsuz bir ahiret için vurun duvara.

Abdullah ibni Mesud(RA)

Şu sevimsiz iki şey bence ne kadar hoştur; fakirlik ve ölüm.

Abdullah ibni Mesud (RA)

İnsanın geçim işlerini hoş bir şekilde idare etmesi; hayrını şerrini iyi bilmesinden ileri gelir.

Ebu'd-derda (RA)

İki lirası olanın hesabı bir lirası olandan daha zordur.

Ebu Zer El-Giferi (RA)

İnsanlar ölmek için doğarlar ama sonsuzu terk edip geçici dünyaya tamah ederler.

Ebu Zer El-Giferi (RA)

Bu gün çok biriktirip de hayır yapmayanlar kıyamet gününde en fakirlerden olacaktır.

Amr ibn-i Abbas (RA)

Kanaatkâr olmayan kimsenin malı, sahibini zengin etmez.

Saad ibn-i ebi Vakkas

Ağılda oğlak doğunca, merada otu biter.

Kaşgarlı Mahmud

Ne karınca zayıf olmakla aç kalır, ne de arslan pençesinin zoruyla karın doyurur.

Sadî Şirazî

Allah Teâlânın sana vermiş olduğu mal, rızık ve makamla kanaat et, pek hırslı olma.

İnsanoğlu mal, rızık ve makamından dolayı zulmeder. Sen ise bu nimetlerle zulmü ortadan kaldırmaya çalış. İmam Ebu Hanife

Hiçbir kimse kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir.

Muhammed el-Buhari

Çabalamak, rızık kapısının anahtarıdır.

Mevlânâ Celâleddin Rûmî

Rızık konusunda insanlar hayvanlardan ders alabilir. Çünkü insanlar gibi hayvanların da rızıkını Allah verir. Ve istisnasız bütün hayvanlar gün ile birlikte rızıkını arayıp bulmaya başlar ve akşam yuvasına tok döner. İnsanlar birçok rızık ihtiyacını satın alarak elde ettiği için çoğu zaman Allah'ın Rezzak olduğunu unuttur.

Aslında insanlar parayla rızık satın almıyor, tefekkür etmeyi unutmayı satın alıyor.

Mehmet Karasakal

Kasım/2017 - Gaziantep

Elhamdülillahi Rabbil Alemin.